

Nr 7.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.

I en den 4 december 1953 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 11, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370); samt

2) lag om ändrad lydelse av 5 § 1 mom. och 47 § samt punkt 5 av anvisningarna till 5 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

Beträffande författningsförslagets lydelse tillåter sig utskottet hänvisa till propositionen (s. 2—4).

I fråga om propositionens huvudsakliga innehåll må här anmärkas följande.

I propositionen föreslås, att prästgård skall undantagas från skatteplikt till fastighetsskatt resp. — efter den 1 januari 1955 — från skatteplikt för garantibelopp.

Av statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas bl. a. följande.

Enligt bestämmelser i kommunalskattelagen är präst skyldig utgöra fastighetsskatt för prästgård å landet, som han bebor, ävensom skatt för inkomst därav. Dessa bestämmelser har föranletts därav att enligt 1910 års prästlönereglingslag präst å landet såsom löneförmån ägde rätt till fri bostad å prästgård.

Från och med den 1 januari 1952 har emellertid 1910 års prästlönereglingslag avlösts av det år 1951 antagna prästlönereglementet (SFS 1951 nr 577). Detta reglemente gäller för präst, som icke hos Kungl. Maj:t anmält sig icke vilja övergå å reglementet. Härmed har ett nytt lönesystem anknutet till det statliga lönesystemet införts för prästerna inom den svenska kyrkan. Enligt prästlönereglementet skall, där Kungl. Maj:t så förordnar, domprost, kyrkoherde och komminister m. fl. av vederbörande pastorat tillhandahållas tjänstebostad i prästgård, varom stadgas i ecklesiastisk boställsordning. Pastoratet är alltså, där sådant förordnande givits — vilket är det vanliga — skyldigt att bereda församlingsprästen tjänstebostad.

Prästen är å andra sidan skyldig att mottaga och bebo honom anvisad tjänstebostad. För denna bostad har prästen att till pastoratet erlægga ersättning i form av avdrag å lönen (bostadsavdrag). Bostadsavdragets storlek är bestämd i prästlönereglementet till belopp som varierar efter de olika ortsgrupperna. Med en sådan reglering av tjänstebostadsfrågan har ansetts böra följa att tjänst innehavaren ej i fortsättningen skall vidkännas sådan kostnad för bostad, som när det gäller förhyrd bostad sedvanligen ävilar hyresvärd. I enlighet härmed skall prästen erhålla ersättning av pastoratet för fastighetsskatt, som han erlagt för prästgården.

På grund av de nu angivna ändrade grunderna för avlöning av präst har under det sist förflutna året uppstått vissa problem beträffande beskattningen av präst, sammanhängande med den nyss återgivna bestämmelsen i kommunalskattelagen. Med anledning härav har av 1950 års skattelags-sakkunniga utarbetats en promemoria med förslag till ändrade bestämmelser rörande skatteplikt för prästgård, vilken promemoria med skrivelse den 21 september 1953 överlämnats till chefen för finansdepartementet.

Vid promemorian fogade författningsförslag har såsom *Bihang* fogats vid statsrådsprotokollet.

I anledning av nämnda promemoria har, efter remiss, *yttranden* avgivits av kammarkollegiet, kammarrätten, riksskattenämnden, statskontoret, länsstyrelserna i Uppsala, Malmöhus, Hallands, Värmlands och Västernorrlands län, domkapiteln i Uppsala, Lund och Härnösand, Svenska stadsförbundet, Svenska landskommunernas förbund, Svenska landstingsförbundet, Svenska pastoratens riksförbund samt Allmänna svenska prästföreningen.

Beträffande motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen får utskottet såvitt densamma ej framgår av här nedan intagna yttrande av departementschefen hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Gällande bestämmelser, s. 6—8.

Vissa tidigare förslag i ämnet, s. 9—10.

1950 års skattelagssakkunnigas promemoria, s. 10—12.

Remissyttrandena, s. 12—16.

Till stöd för de i propositionen framlagda förslagen har *departementschefen* anfört följande.

Med hänsyn till att präst enligt det nya prästlönereglementet i regel icke längre äger rätt till fri bostad utan närmast intar ställningen av hyresgäst gentemot pastoratet är det nödvändigt att — som 1950 års skattelagssakkunniga framhållit — vidtaga vissa ändringar i kommunalskattelagens regler om skatteförhållandena beträffande prästgård. Sålunda bör det i 13 § 2 mom. intagna stadgandet att tjänst innehavare skall vara i ägarens ställe skattskyldig för prästgård icke längre kvarstå oförändrat.

För att befria tjänst innehavaren från skattskyldighet är två alternativ

tänkbara. Enligt det ena skulle man nöja sig med att med bibehållen skatteplikt för prästgård överflytta skattskyldigheten från prästen till pastoratet. Enligt det andra alternativet skulle man gå ett steg längre och undantaga prästgårdarna från skatteplikt. Vid valet mellan dessa två möjligheter har de sakkunniga av skäl, för vilka jag tidigare redogjort, stannat för den senare. Detta alternativ har också förordats av det övervägande antalet remissinstanser. Flera av dessa har uttryckligen förklarat att principiella betänkligheter mot ett sådant undantagande från skatteplikt icke behövde hyzas. De praktiska fördelarna med denna lösning har också i remissyttrandena ansetts vara av viss betydelse.

Kammarrätten, som är den enda remissmyndighet som avstyrkt genomförandet av det av de sakkunniga förordade alternativet, har i huvudsak framhållit att ett fritagande av prästgårdarna från fastighetsskatt skulle innebära ett avsteg från huvudprincipen om skatteplikt för tjänstebostäder. Enligt kammarrättens åsikt saknades anledning att antaga annat än att prästgårdarna alltjämt till huvudsaklig del användes till bostäder. Alltför stort avseende borde enligt kammarrättens mening icke fästas vid de åberopade praktiska fördelarna, vilka för övrigt syntes ha ringa omfattning.

Vid bedömning av den här aktualiserade frågan bör beaktas att prästgårdarna såsom vitsordats från flera remissinstanser ha ringa betydelse som skatteobjekt. Därest prästgårdarna skulle undantagas från skatteplikt till fastighetsskatt skulle jämfört med nuvarande förhållanden resultatet i beskattningshänseende i många fall icke innebära annat än något förändrade proportioner mellan skatten till den kyrkliga kommunen och skatten till den borgerliga kommunen. I de fall då medlemmarna i den kyrkliga kommunen och i den borgerliga kommunen är desamma skulle någon förändring i den enskilde kommunmedlemmens skattebörd icke inträffa. En sådan överensstämmelse föreligger visserligen icke alltid, men med hänsyn till de ringa skattebelopp, som inflyter för prästgårdar, torde i stort sett någon nämnvärd skillnad icke inträda i den enskilde kommunmedlemmens skattebörd. Landstingen, vilka i händelse av skattefrihet för prästgård dock skulle få vidkännas ett bortfall av skatteunderlag, ehuru av mycket ringa omfattning, har genom sitt förbund förklarat sig icke ha något att erinra mot 1950 års skattelagssakkunnigas förslag.

I samband med anmälan i propositionen nr 186 till 1953 års riksdag av lagstiftningen om inarbetande av fastighetsskatten i den kommunala inkomstskatten och om sänkning av repartitionstalet för fastighet anförde jag bl. a., att dessa reformer kunde karakteriseras som ett led i en successiv avveckling av garantiskattesystemet och att man, sedan verkningarna av reformerna kunde konstateras, borde verkställa en förnyad utredning rörande fastighetsbeskattningen, avseende att utröna vilka konsekvenser avskaffandet av denna beskattning skulle medföra. Detta uttalande mötte icke någon erinran från riksdagens sida. I ett läge, där man sålunda tagit ett klart steg mot fastighetsskattens avveckling, synes endast tungt vägande skäl böra förleda att beträffande en grupp av fastigheter införa helt nya skattskyldiga.

Sådana skäl torde icke föreligga i förevarande fall, låt vara att förslaget att befria prästgårdarna från skatteplikt ur principiell synpunkt icke är invändningsfritt.

För den av 1950 års skattelagssakkunniga föreslagna lösningen talar också att därigenom uppkommer vissa praktiska fördelar, även om såsom kammarrätten framhållit betydelsen därav icke bör överdrivas. Ytterligare vinnes den fördelen att likställighet i beskattningsavseende skulle uppkomma mellan lärarbostäder och prästgårdar.

Med hänsyn till det anförda anser jag mig böra förorda 1950 års skattelagssakkunnigas förslag att undantaga prästgårdarna från skatteplikt.

Vad beträffar övriga av kommun tillhandahållna tjänstebostäder torde anledning icke föreligga att nu föreslå någon ändring av gällande bestämmelser. Icke heller synes i detta sammanhang böra upptagas frågan om skatteplikt för biskopsgård.

Beträffande utformningen av lagtexten bör som kammarrätten och riksskattenämnden påpekat en bestämmelse om att prästgård skall vara undantagen från skatteplikt lämpligen intagas i 5 § kommunalskattelagen och icke i anvisningarna till samma paragraf. Därjämte bör vissa ändringar av teknisk natur vidtagas i de sakkunnigas författningsförslag.

De föreslagna bestämmelserna bör som i promemorian framhållits tillämpas första gången vid 1954 års taxering.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 11, för sin del antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370); samt

2) lag om ändrad lydelse av 5 § 1 mom. och 47 § samt punkt 5 av anvisningarna till 5 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

Stockholm den 26 januari 1954.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande: se under betänkandet nr 6.